

MAKALE OKUMA VE DEĞERLENDİRME

DOÇ.DR.HASİBE KADIOĞLU

AMAÇ

- Makale okuma ve değerlendirme yönteminin öğrenilmesi

HEDEFLER

- Üç geçişli makale okuma yöntemini açıklar.
- Birinci geçişte (okuma) yapılması gerekenleri sıralar.
- İkinci geçişte (okuma) yapılması gerekenleri sıralar.
- Üçüncü geçişte (okuma) yapılması gerekenleri sıralar
- Üç geçişli makale okuma yöntemine göre makale okur ve değerlendirir.

İÇERİK

- 3 geçişli makale okuma ve değerlendirme yöntemi
 - Birinci geçiş (okuma)
 - İkinci geçiş (okuma)
 - Üçüncü geçiş (okuma)

MAKALE TÜRLERİ

Editöre Mektup

Olgu /Vaka sunumu

Derleme makale

Araştırma/orijinal makale

- Meta analiz çalışması
- Sistemik Derleme
- Deneysel çalışma
- Tanımlayıcı çalışma
- Kalitatif Çalışma

Makale Nasıl Okunur?

- S. Keshav'ın önerdiği 3 geçişli yöntem

Keshav, S. (2007). How to Read a Paper. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review*, 37(3), 83-84

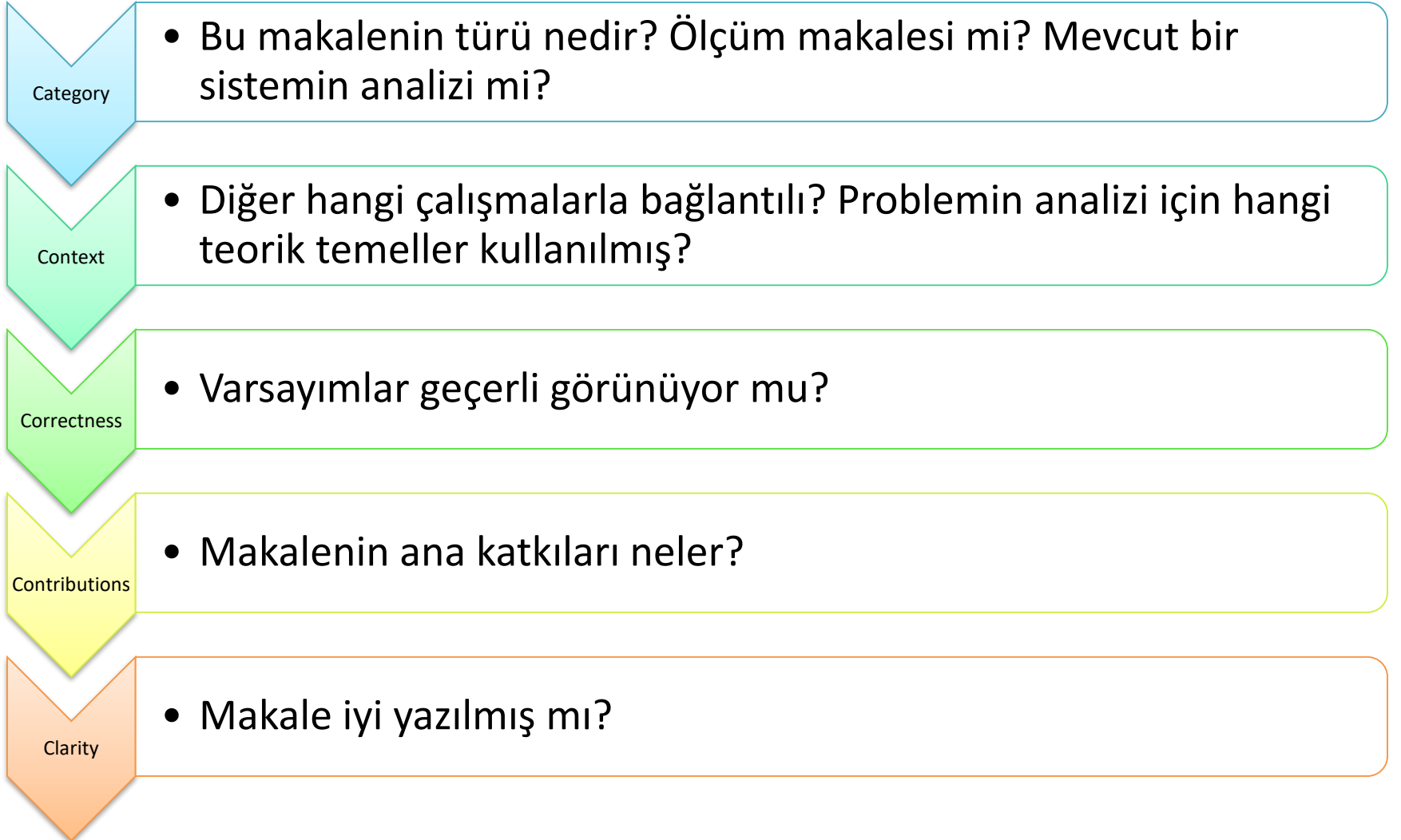
3 GEÇİŞLİ MAKALE OKUMA YÖNTEMİ

1. GEÇİŞ
5-10 dk.

- Başlık, özet ve girişi dikkatlice okuyun.
- Ana başlıkları ve alt başlıkları okuyun, diğer her şeyi göz ardı edin.
- Sonuç bölümünü okuyun.
- Kaynakçaya kabaca göz atın. Daha önceden okuduklarınızı aklınızda tutun

3 GEÇİŞLİ MAKALE OKUMA YÖNTEMİ

1. geçişin sonunda 5 C'ye cevap verilebilmeli

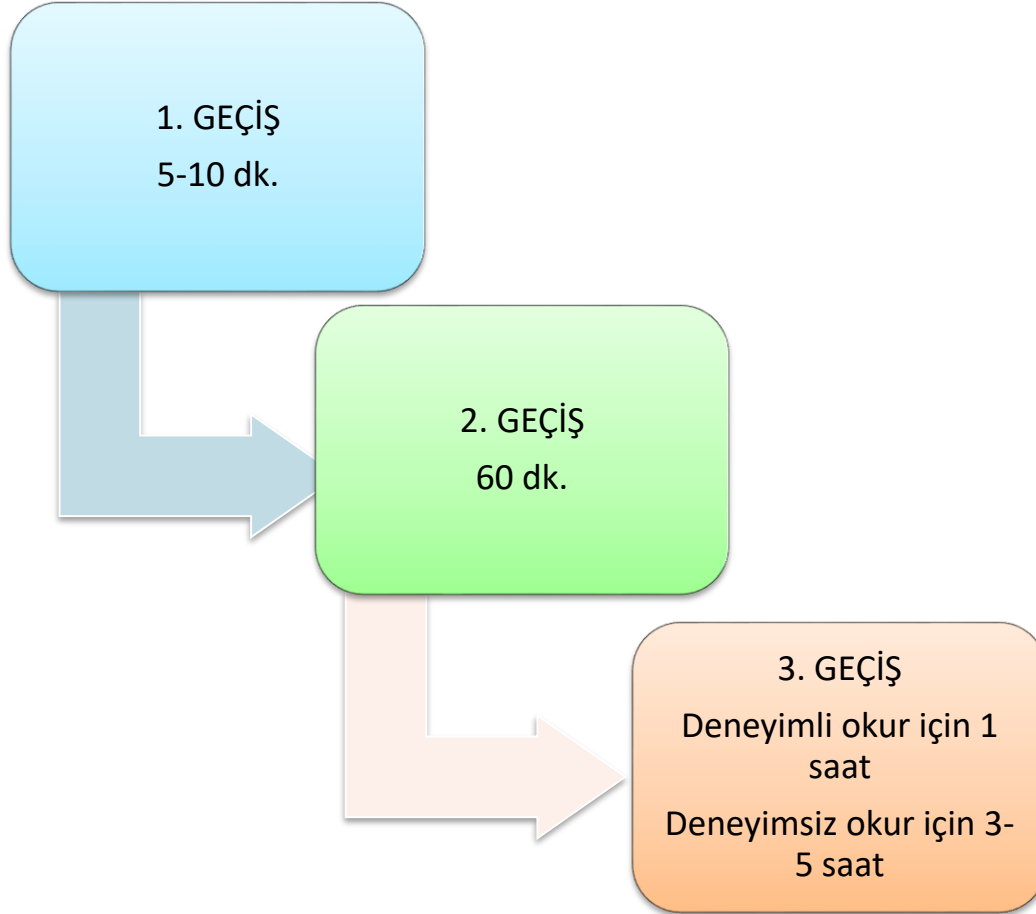
3 GEÇİŞLİ MAKALE OKUMA YÖNTEMİ

1.
GEÇİŞ

2. GEÇİŞ
60 DK.

- Makaleyi büyük bir özenle okuyun
- Kilit noktaların altını çiziniz
- Kenar notları alın
- Özellikle, “anlamadığınız terimleri veya yazara sormak isteyeceğiniz soruları not edin.
- Makaledeki şekillere, diagramlara ve çizimlere dikkatlice bakın.
- Önceden okumadığınız kaynakları daha sonra okumak üzere işaretleyin.

3 GEÇİŞLİ MAKALE OKUMA YÖNTEMİ

- Bir makaleyi tümüyle anlamak için -özellikle hakemseniz- üçüncü bir geçiş gerekir.
- Üçüncü geçişin temeli makaleyi adeta sanal olarak yeniden gerçekleştirmektir. Yani, yazarların varsayımlarını yaparak çalışmayı yeniden üretmektir.
- Bu yeniden üretimi asıl çalışma ile karşılaştırarak makalenin yeniliklerini kolayca görmekle kalmaz, gizli kalmış eksikliklerini ve varsayımlarını da tespit edebilirsiniz.
- Her açıklamadaki her varsayımı saptayıp sorgulamalısınız
- Belirli bir fikri kendinizin nasıl sunacağı hakkında düşünmelisiniz.
- Aklınıza gelen fikirleri not edin

Klasik Ve Entegre Eğitim Modeli İle Öğrenim Gören Hemşirelik Öğrencilerinin Araştırmaya Yönelik Tutum Ve Farkındalıkları*Aynur Uysal Toraman** Ayla Bayık Temel** Ash Kalkan*** Özcan Erkin Bahaycı **
Özet

Giriş: Hemşirelik öğrencilerin araştırma konusundaki görüş ve tutumları çeşitli araştırmalarda incelenmiştir. Ancak eğitim programlarının ve öğrenim modellerinin hemşirelik öğrencilerinin araştırma farkındalığı ve tutumları üzerindeki etkisini ortaya koyan daha fazla bilgiye ihtiyaç vardır. **Amaç:** Bu çalışmada, iki farklı hemşirelik eğitim modeli ile öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ve farkındalıklarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. **Yöntem:** Karşılaştırmalı ve tanımlayıcı tipte planlanan araştırmaya, bir Hemşirelik Yüksekokulu'nda yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemi klasik eğitim modeli (n:115) ve entegre eğitim modeli ile öğrenim gören (n:106) 4. sınıf öğrencileri oluşturmuş olup, araştırmaya katılım oranı %63.3'tür. Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ve "Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelikte Araştırma ve Gelişimlere Yönelik Farkındalık ve Tutumu" (Versiyon II) ölçeği kullanılmıştır. **Ölçek:** 29 madde içermektedir, alınabilecek en yüksek puan 145 ve en düşük puan ise 29'dur. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 23.05 ± 1.16 'dır. Öğrencilerin çoğunluğu bir araştırma aktivitesine katılmış ve yarısından fazlası da bilimsel toplantıya katılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelikte araştırma ve gelişimlere yönelik farkındalık ve tutumları ölçeğinin madde puan ortalaması klasik eğitim grubunda 3.07 ± 0.31 , entegre eğitim grubunda 2.98 ± 0.29 'dır. Ölçeğin toplam puan ortalaması ise klasik eğitim grubunda 89.31 ± 9.13 , entegre eğitim grubunda ise 86.52 ± 8.47 'dir. İki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = 2.35$, $p < .05$). **Sonuç:** Klasik ve entegre eğitim modeli ile öğrenim gören öğrencilerin hemşirelikte araştırma ve gelişimlere yönelik farkındalık ve tutumları benzer biçimde kusursuz olmuştur. Bu sonuç, öğrencilerin hemşirelikte araştırma ve gelişimlere yönelik pozitif tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları, hemşirelik eğitimi veren kurumlarda akademisyenlere araştırma öğreniminin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi açısından referans olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Araştırması, Araştırma Farkındalığı, Klasik Eğitim Modeli, Entegre Eğitim Modeli.

Attitudes And Awareness Of Research Among Nursing Students Trained Based On Classical And Integrated Education Model

Background: Nursing students' attitudes towards research have been illuminated in many studies. There is still a need for more knowledge about the effects of undergraduate nursing programs on the attitudes and awareness of nursing students towards research. **Objectives:** Study aimed to compare the attitudes to and awareness of research among nursing students trained based on two different teaching models. **Method:** Descriptive study was implemented in a University School of Nursing. Sample consisted of 115 fourth year nursing students of classical education program and 106 fourth year nursing students of integrated education program with a response rate of 63.3%. A questionnaire consisted of two parts: demographic data and Turkish version of "Nursing students' attitudes to and awareness of research and development within nursing scale". Likert scale consisted of 29 items (min:29, max:145). **Results:** Mean age of the students was 23.05 ± 1.16 , the majority of the students attended a research activity, more than half of them participated to a scientific meeting. Item mean score of the scale for the classical group was 3.07 ± 0.31 and 2.98 ± 0.29 for the integrated group. The scale mean score of the classical group was 89.31 ± 9.13 and 86.52 ± 8.47 for the integrated group. A statistically difference was found between two groups ($t = 2.35$, $p < .05$). **Conclusion:** The levels of attitudes and awareness of research among nursing students trained based on classical and integrated education model have similarly positive. This result show that students have positive attitudes towards nursing research and development. Research findings, will be guide to the scholars for evaluation of teaching in research and reorganizing education programs at the nursing education institutions.

Key Words: Nursing Students, Nursing Research, Research Awareness, Classical Education Model, Integrated Education Model.

Geliş tarihi: 18.09.2012 **Kabul tarihi:** 01.07.2013

Her meslek grubunun amacı, en yüksek düzeyde etkin ve yararlı hizmet sunma ve bu doğrultuda ilerlemektir. Bu amaca erişilebilmesi için meslekler, kendi mesleki bilgilerinin ve mesleki uygulamalarının gelişimine yol gösteren bilimsel araştırmalara gereksinim duymaktadırlar. Hemşirelik alanında bu gereksinimin doğmasında, hemşireliğin diğer mesleklerden ayrı kendi bilgi yapısını oluşturarak değişim yapmasının zorunluluğu önemli bir etken olmaktadır (Emiroğlu, Çult, Tuzoğlu ve Bulut, 2005). Araştırmanın bilgisi artırma, daha iyi karar verme, maliyeti azaltma, bireysel araştırma becerilerinin gelişimi gibi birçok yarar sağladığı bilinmektedir. Araştırma bulgularının uygulamaya aktarılması kanıta dayalı hemşirelik uygulamaları ve kaliteli hemşirelik bakımının sunulması açısından gereklidir (Blanksinop, 2003; Kajama, Nordstrom ve Krausebrant, 1998; Thorpe ve Smith, 1998).

*Çalışma, 15-17 Ekim 2009 tarihinde, Thessaloniki, Greece'de düzenlenen, 1st International Congress on Nursing Education, Research & Practice'de sözel bildiri olarak sunulmuştur. ** Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Bornova / İZMİR*** Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Bornova / İZMİR

Birçok çalışma, hemşirelik uygulamalarında araştırma bulgularının uygulamaya aktarılmasında gerekli olduğunu göstermektedir (Mattila ve Eriksson, 2007; Mabrdad, Sahali ve Kazemnejad, 2007). Uluslararası Hemşireler Birliği [ICN] (2007), profesyonel hemşireliğin araştırmalara dayalı uygulamaları gerektirebileceğini belirttikçe, araştırmaların yapılmasını, araştırma kapasitesinin geliştirilmesini, hemşirelerin ve öğrencilerin araştırmaları eleştirel bakışla değerlendirebilmeleri için araştırma eğitiminin gerekliliğini vurgulamıştır.

Hemşirelerin alımlı ve telarlı kalıpların dışına çıkarak, araştırmanın önemini sezerek, farkındalık geliştirerek, gövdelerini harekete geçirerek ohumlu tutum ve davranış geliştirmesinin uzun bir süreç olabileceği unutulmamalıdır (Thompson ve ark. 2001). Bu nedenle, hemşirelik öğrencilerine, araştırmanın önemi, araştırma kullanma ve bilimsel yaklaşım süreci öğretilmeli, farkındalık ve ohumlu tutum kazandırılmalıdır (Royce ve Byte, 1998). Literatürde, hemşirelikte araştırma dersinin hemşirelik lisans eğitim müfredatında bulunmasının, öğrencilerin araştırmalara yönelik farkındalık ve ohumlu tutum geliştirmede büyük bir katkı sağladığı bildirilmiştir (Halabi ve Mansour, 2010). Bayık, Özney, Uysal, Ardahan ve Özkahraman (2007) çalışmasında öğrenci hemşirelerin

Başlık

Yazarlar

Türkçe Özet

Anahtar kelimeler

İngilizce Başlık

İngilizce Özet.

Key Words

Giriş

Yazarların çalıştığı kurum

%65.8'inin araştırma etkinliğine katıldığı, %49'unun araştırma dergisi okuduğu, %73'ünün araştırma etkinliklerini çok önemseydiği bildirilmiştir. Başka bir çalışmada Akın (2004), öğrenci hemşirelerin %91.7'sinin araştırma bilgisinin meslekleri için çok önemli olduğunu düşündüğünü, %38.8'inin araştırmayı zevkli bir süreç olarak algıladığını, %52.8'inin kendisini araştırma bulgularını uygulamada kullanma ve % 22.2'sinin araştırma yapma rolünde gördüğünü saptamıştır.

Lisans eğitiminin araştırma ile ilgili temel bakış açısının ve becerisinin kazandırıldığı önemli bir aşama olduğu ve araştırmacı kimliğinin öncelikle lisans eğitiminde kazandırıldığı belirtilmektedir (Conn, 2007). Lisans mezunu hemşirenin, etkili bir araştırma tüketicisi olması ve araştırma bulgularını uygulamaya aktarabilmesi için araştırma raporlarını anlayabilmesi, eleştirel değerlendirebilmesi ve araştırma sürecinin aşamalarını kavraması önemlidir (Restas, 2000). Birçok çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin araştırmaya yönelik farkındalık ve tutumlarının belirlenmesinin önemi vurgulanmaktadır (Arthur ve Wong, 2000; Ax ve Kincade, 2001; Bahar, 1997; Bayk ve ark., 2007; Björkström, Johansson, Hamrin ve Athlin, 2003; Dobratz, 2003; Halabi ve Mansour, 2010; Turan ve Ceylan, 2005; Yavuz ve Kaymakçı, 1996). Bu görüş doğrultusunda son yıllarda hemşirelik öğrencilerinin araştırma farkındalığı ve tutumlarını inceleyen araştırmalar yürütülmüştür (Arthur ve Wong, 2000; Ax ve Kincade, 2001; Dobratz, 2003; Halabi ve Mansour, 2010).

Hemşirelik araştırmalarına ilgiyi arttırmak hemşire eğitimcileri için öncelikli bir konudur. İlgiyi arttırmada araştırma öğretimine yönelik eğitim sistemleri etkilidir (Irvine ve ark., 2008; Tetley ve Glover, 1999; Veeramah, 2004). Ülkemizde lisans düzeyinde hemşirelik eğitimi 1955 yılında başlamıştır ve bu gelişmeye paralel olarak hemşirelikte araştırmaya giriş dersi yürütülmeye başlanmıştır (Bahar 1997, Bayk 2004, Temel, Uysal, Ardahan ve Ozkahraman, 2010). Hemşirelik eğitimi içerisinde zorunlu olan bu dersin amacı; öğrencileri hemşirelik araştırmalarına teşvik etmek, veri toplamaya katılım arzusunu arttırmak ve araştırma bulgularını uygulamaya aktarması konusunda cesaretlendirmektir.

sınırlı olmadığından ve problem çözme bilginin entegrasyonu gerektirdiğinden hemşirelik eğitiminde entegrasyon modeline giderek daha fazla önem verilmektedir (Kocaman, 2008). Hemşirelikte entegre eğitim programları, temel olarak ilgili konu alanlarının temel bilgi, tutum ve becerilerini içerecek şekilde sağlıktan hastalığa doğru yapılandırılmıştır (Tosun ve ark., 2008). Ülkemizde 1999 yılından bu yana çeşitli üniversitelerin hemşirelik bölümü lisans eğitiminde entegre model kullanılmaya başlanmıştır. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Erciyes Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksekokulu ve Kocaeli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu entegre eğitim veren hemşirelik okullarındadır (Kocaman, 2008).

Ülkemizde hemşire öğrencilerin araştırma konusundaki görüş ve tutumlarını tanımlamaya yönelik sınırlı sayıda çalışma bulunmakta birlikte (Akın 2004; Bayk ve ark., 2007; Turan ve Ceylan, 2005), eğitim sisteminde yararlanılan eğitim modelinin öğrencilerin hemşirelik araştırma farkındalığı ve tutumları üzerindeki etkisini inceleyen verilere rastlanmamıştır. Araştırmanın yürütüldüğü Yüksekokulda 1955-2005 yılları arasında klasik eğitim modeli, 2005 yılından bu yana entegre eğitim modeli doğrultusunda eğitim verilmektedir. Kurulduğu günden beri eğitim programında araştırma dersi yer alan ve öğrencilerine mezuniyet tezi yaptıran bu kurum, "Bilimsel gelişmelere dayalı olarak toplumun sağlık gereksinimlerine yanıt vermek için, etik değerlere, etkili iletişim, problem çözme ve araştırma becerisine sahip, değişim yaratabilen, otonomi sahibi hemşire yetiştirmek" misyonu ile her zaman hemşirelikte araştırma becerisinin gelişmesini önemsemiştir.

Bu çalışmada, klasik ve entegre eğitim programında öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ve farkındalıklarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. Klasik ve entegre eğitim modeli ile öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin, araştırmaya yönelik tutum ve farkındalıkları farklı mıdır? sorusundan hareketle bu çabaya yürütülmüştür.

GİRİŞ

← Problemin önemi

← AMAÇ

Yöntem

Hemşirelik eğitimi, hemşireliğin rol ve işlevlerindeki değişimleri ve gelişimleri etkilerken, aynı zamanda bu değişimlerden de etkilenmektedir (Platin, 1990). Sağlık bakımındaki köklü ve hızlı değişiklikler, teknolojiye bağlı gelişmeler, sağlığı yükseltme ve bireylerin iyilik halini arttırmaya yönelik araştırmaların artması gibi değişiklikler, müfredat ders programlarının içeriğini ve eğitim modelini etkilemektedir (Karadağ ve Uçan 2006). Günümüzde hemşirelik eğitiminde klasik eğitim modelinin yanı sıra entegre eğitim modeli ve probleme dayalı eğitim modeli gibi farklı eğitim modelleri kullanılmaktadır (Şengül 2010). Klasik eğitim müfredatında, aktif ya da klasik öğretim yöntemleri kullanılarak sistemde var olan temel dersler verilmektedir (Şentüran ve Alpar, 2008). Geleneksel-klasik eğitimde bilgi aktarımı söz konusu olduğundan öğrencilerin konu alanı ve mesleki becerileri dışındaki özellikleri yeterince gelişmemektedir. Düşünme ve problem çözme yetenekleri yeterli olmayan öğrenciler, edindikleri bilgileri nerede kullanacaklarını ve nasıl kullanacaklarını belirlemede yetersiz kalabilmektedir.

Entegrasyon modeli holistik öğrenmeye dayalıdır, küçük parçaları öğrenmek yerine öğrencinin büyük resmi görmesini sağlar ve konu alanları, bir konuya/probleme göre ilişkilendirilir. Hemşirelik problemleri tek disiplinle

olan ve Türk diline Temel, Oysal, Erkin ve Koçer (2008) tarafından uyarlanan ve "Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelikte Araştırma ve Gelişimlere Yönelik Farkındalık ve Tutumu" olarak çevrilen ölçek kullanılmıştır. Özgün ölçek yedi alt boyut ve 36 maddeden oluşmaktadır (Björkström ve ark., 2003). Temel ve arkadaşları (2008) tarafından Türk diline uyarlanan ve geçerlik-güvenirlilik çalışması yürütülen form tek boyutlu olup 29 madde içermektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlanması özgün haliyle aynı değildir. Özgün ölçekteki 3, 9, 20, 21 ve 28. maddeler Türkçe versiyonda çıkarılmıştır. Maddeleri beşli likert yapıda yanıtlanan ölçekten alınacak en yüksek puan 145, en düşük puan ise 29'dur. Ölçeğin toplam puan ortalamasının yükselmesi, hemşirelikte araştırma ve gelişimlere farkındalığın ve olumlu tutumun yüksek olduğunu gösterir (Temel ve ark., 2008).

Verilerin Toplanması:

Veriler araştırmacılar tarafından sınıf içinde soru formları uygulanarak toplanmıştır. Ölçeğin yanıtlanması 10-15 dakikalık bir süre almıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi:

Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programında kodlanarak değerlendirilmiş olup, demografik verilerin hesaplama-

Yöntem**Yöntem****Araştırmanın Tipi:**

Karşılaştırmalı tanımlayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı:

Araştırma, bir Hemşirelik Yüksekokulunda yürütülmüştür. Verilerin birinci bölümü klasik eğitim programında öğrenim gören öğrencilerden Mayıs 2007 tarihinde, ikinci bölümü ise entegre eğitim programında öğrenim gören öğrencilerden Mayıs 2009 tarihinde toplanmıştır.

Araştırmanın Örnekleme:

Araştırma örneklemini klasik eğitim modeli (n:115) ve entegre eğitim modeli öğrenim gören (n:106) 4. sınıf öğrencileri oluşturmuş olup, araştırmaya katılım oranı %63.3 bulunmuştur. Araştırmaya 4. sınıf öğrencilerinin dahil edilme nedeni; öğrencilerin 3. sınıf bahar döneminde araştırma dersini almış olmalarıdır.

Veri Toplama Araçları:

Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve araştırma etkinliklerini belirlemeye yönelik 12 sorudan oluşan anket formu ve İsveç'te Björkström ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilmiş özgün adı "Nursing Students' Attitudes to and Awareness of Research and Development Within Nursing" (Version II)

sında sıklık ve tanımlayıcı analizler kullanılmıştır. Gruplar arası farkın analizinde iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ve ki-kare analizi kullanılmıştır. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, p < .05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir (Polit, 1996).

Araştırmanın Etik Yönü:

Ölçeğin kullanımı için elektronik posta yolu ile Björkström'den izin alınmıştır. Araştırmaların yürütülebilmesi için Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Bilimsel Etik Kurulu'ndan gerekli yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı, yararları açıklanmış, gönüllülük ilkesine özen gösterilerek sözel onamları alınmıştır. Öğrenciler anket formlarını isim belirtmeksizin doldurmuşlardır.

Bulgular**Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri**

Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur. Çoğunluğu kadın olan öğrencilerin yaşları 21 - 29 arasındadır ve yaş ortalaması 23.05 ± 1.16 'dır. Mezun olunan lise türü incelendiğinde; öğrencilerin büyük bir kısmının ditz lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Her iki grupta öğrencilerin tamamına yakını (%93.4 - %95.8) çalışmamaktadır.

toplam puan ortalamasının yükselmesi, nemsirende araştırma ve gelişmelere farkındalığın ve olumlu tutumun yüksek olduğunu gösterir (Temel ve ark., 2008).

Verilerin Toplanması:

Veriler araştırmacılar tarafından sınıf içinde soru formları uygulanarak toplanmıştır. Ölçeğin yanıtlanması 10-15 dakikalık bir süre almıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi:

Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programında kodlanarak değerlendirilmiş olup, demografik verilerin hesaplama-

Bulgular

Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri

Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur. Çoğunluğu kadın olan öğrencilerin yaşları 21 - 29 arasındadır ve yaş ortalaması 23.05 ± 1.16 'dır. Mezun olunan lise türü incelendiğinde; öğrencilerin büyük bir kısmının düz lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Her iki grupta öğrencilerin tamamına yakını (%93.4 - %95.8) çalışmamaktadır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri

Demografik özellikler	EEP Öğrencileri		KEP Öğrencileri	
	n	%	n	%
Yaş				
21-22	27	23.5	38	35.9
23 ve üzeri	88	76.5	68	64.1
Cinsiyet				
Kadın	104	98.1	115	100.0
Erkek	2	1.9	-	-
Mezun olunan lise türü				
Sağlık meslek lisesi	1	0.9	4	3.5
Düz lise	41	38.7	43	37.7
Anadolu lisesi	33	31.1	40	35.1
Süper lise	26	24.5	26	22.8
Diğer	5	4.7	1	0.9
Çalışma durumu				
Çalışıyor	7	6.6	6	5.2
Çalışmıyor	99	93.4	109	95.8
TOPLAM	106	100.0	115	100.0

EEP: Entegre Eğitim Programı

KEP: Klasik Eğitim Programı

Tablo başlığı

Araştırma Erkinliklerine Katılım

Öğrencilerin araştırma etkinliklerine katılım durumları Tablo 2'de sunulmuştur. Öğrencilerin tamamı mezuniyet tezi hazırlamıştır. EEP'daki öğrencilerin %69.8'i ve KEP'daki öğrencilerin %80'i en az bir kez araştırma etkinliğine katıldığını ifade etmiştir. EEP'daki öğrencilerin %56.6'sı ve KEP'daki öğrencilerin %72.2'si araştırma planlama ve uygulama basamaklarında yer almıştır. EEP'daki öğrencilerin %24.0'u ve KEP'daki öğrencilerin

aşamasına katıldığı, EEP'daki öğrencilerin %17.9'unun ve KEP'dakilerin %24.3'ünün ise araştırmayı yayınlama aşamasına katıldığı saptanmıştır. EEP'daki öğrencilerin %65.1'inin ve KEP'dakilerin %75.7'sinin herhangi bir araştırmada denek olarak görev almıştır. Entegre ve klasik eğitimi alan öğrencilerin hemşirelik alanında bilimsel araştırmaya katılma durumları ki-kare analizi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamıştır ($\chi^2 = 2.06$, $p = .08$).

İstatistik analiz yöntemi

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Bilimsel Toplantılara Katılım ve Araştırma Makalelerini Okuma Durumları

Bilimsel Etkinlikler	EEP Öğrencileri		KEP Öğrencileri		χ^2	p
	n	%	n	%		
Bilimsel toplantıya katılım						
Evet	43	40.6	76	66.1	$\chi^2=13.5$	p=.000
Hayır	63	59.4	39	33.9		
Hemşirelik dergisine abone olma						
Evet	24	22.6	12	10.4	$\chi^2=6.03$	p=.01
Hayır	82	77.4	103	89.6		
Araştırmaların yayınladığı dergileri okuma sıklıkları						
Hiç okumam	16	15.0	26	22.6		
Yılda bir	16	15.0	24	20.9		
Üç ayda bir	31	29.2	29	25.2		
Ayda bir	39	38.8	36	31.3		
Haftada bir	4	3.8	--	--		
TOPLAM	106	100.0	115	100.0		

İstatistik analiz sonucu

Hemşirelikte Araştırma ve Gelişmelere Yönelik Tutum
Öğrencilerin hemşirelikte araştırma ve gelişmelere yönelik farkındalık ve tutum ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları $X = 87.97 \pm 8.91$ olarak saptanmıştır. Ölçek toplam puan ortalaması KEP grubunda $X = 89.31 \pm 9.13$, EEP grubunda ise $X = 86.51 \pm 8.46$ 'dır. Öğrencilerin

ölçekten aldıkları madde puan ortalamaları ise, KEP grubunda $X = 3.07 \pm 0.31$, EEP grubunda ise $X = 2.98 \pm 0.29$ 'dur. KEP grubundaki öğrencilerin puan ortalaması, EEP grubundaki öğrencilerden biraz yüksek olup, bu fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t = 2.352$, $p < .05$) (Tablo 4).

Tablo açıklamaları

Tartışma

Bilimsel Etkinlik ve Araştırma Aktivitelerine Katılım

Lisans mezunu hemşirelere temel hemşirelik bilgi ve becerileri yanında araştırma bilgi ve becerisi kazandırmada mezuniyet öncesi dönem önemlidir. Hemşirelerin araştırmacı olarak temel becerileri, değerleri ve hemşirelik uygulamaları için gerekli olan sorgulama yetisi öncelikle lisans eğitimi sürecinde kazandırılmaktadır (Conn, 2007). Bu bağlamda lisans eğitimi içerisinde hemşirelik öğrencilerinin araştırma öğrenimini kazanmaya yönelik olarak bilimsel aktivitelere katılımı son derece önemlidir. Çalışmamızda da öğrencilerin çoğunluğunun (EEP: %69.8, KEP: %80) hemşirelikte en az bir bilimsel araştırmaya katıldıkları ve her iki grupta da yaklaşık üçte ikisinin bir araştırmanın planlama ve uygulama aşamasında yer aldıkları (EEP: %56.6, KEP: %72.2) saptanmıştır (Tablo 2). Benzer şekilde Bayık ve arkadaşları (2007) çalışmalarında, öğrenci hemşirelerin %65.8'inin araştırma etkinliğine katıldığını belirlemiştir. Araştırma sürecine katılımın öğrencilerin araştırmaya yönelik olumlu tutum kazanmasında ve araştırma becerilerini geliştirmesinde önemli olduğu (Duggleby, 1998) düşünüldüğünde bu bulgu çok anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin araştırma sürecine katılımının öğretim üyelerince desteklendiğini ve cesaretlendirildiğini göstermektedir.

Literatürde hemşirelik eğitiminin diğer alanlarında olduğu gibi araştırma eğitiminin de teorik ve pratik olarak yürütülmesi gerektiği belirtilmektedir. Öğrencinin araştırma sürecinin tüm adımlarında aktif olarak katılımının sağlandığı araştırma projeleri yoluyla araştırma eğitiminin, mezuniyet sonrasında araştırma konusunda kendisinden beklenen çeşitli rolleri kazanmasına katkı sağlayabileceği vurgulanmaktadır (Blenkinsop, 2003). Akın (2004) hemşirelik öğrencileriyle yaptığı araştırmada öğrenciler, araştırma konusunda bilgi ve becerilerinin gelişmesi için gereken şeyin öncelikle bir araştırma projesi içinde yer alma (%66.7) ve ardından danışman rehberliğinde araştırma yürütme (%29.1) olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmamızda tüm öğrencilerin mezuniyet tezi hazırlamak koşuluyla mezun olmaları, literatürde belirtildiği gibi araştırma bilgisinin kullanılmasının etkili bir yolu olduğu düşünüldüğünde son derece önemlidir (Mattila, Koivisto, Haggman-Laitila, 2005).

toplantılara katılımını sınırlamış olabileceği düşündürülmektedir.

Hemşirelik araştırmalarına yönelik olumlu tutum kazanılmasında bilimsel araştırma okumanın yararı vurgulanmaktadır (Boström, Wallin ve Nordström, 2007; Kocaman, 2009). Ancak çalışmamızda her iki grupta da bilimsel hemşirelik dergilerini okuma oranı (EEP: %22.6, KEP: %10.4) düşük bulunmuştur (Tablo 3). Bu bulgu, literatürdeki diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında oldukça düşük olduğu görülmektedir (Bayık ve ark., 2007; Mattila ve ark., 2005). Entegre eğitim gören grubun klasik eğitim grubuna göre bilimsel araştırma okuma oranları istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($\chi^2 = 6.03, p = .01$). KEP'da olan öğrencilere sadece 3. sınıfta verilen araştırma dersinde bilimsel kaynaklara ve araştırmalara nasıl ulaşabileceğiyle ilgili bilgi verilmektedir. Yeni uygulanan EEP'nde ise, ikinci yılda verilen araştırma dersi öncesinde, eğitimlerinin ilk yılında öğrencilerin ders programlarının içerisinde Hemşirelik ve Sağlık I dersi "Bilgiye Ulaşma ve Kullanma Modülü" yer almakta ve öğrencilerin bilimsel kaynaklara ulaşımı teşvik edilmektedir (Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu [EÜHYO], 2005-2006 Eğitim Öğretim Programı kitapçığı, 2005). Bu sonuçlar, araştırma öğretiminin eğitim program içerisinde ilk yıllardan itibaren entegre edilmesi ile öğrencilerin bilimsel araştırma okumaya yönelik tutumlarının gelişebileceğini göstermektedir.

Hemşirelikte Araştırma ve Gelişmelere Yönelik Tutumlar Araştırmaya yönelik tutum, araştırmaların uygulamaya aktarılmasında ve kanıt dayalı uygulamaların sunulmasında önemli bir göstergedir (Halabi ve Mansour, 2010). Porter ve Mansour (2003)'te öğrencilerin araştırma konusunda duyarlılığını geliştirmenin temel bir amaç olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bazı araştırmalar öğrencilerin araştırmaya yönelik olumlu tutumunu olduğunu gösterir (Bjorkstrom ve ark., 2003; Mattila ve ark., 2005), bazıları da olumlu tutumun araştırma becerileriyle bağlantısı olduğunu belirtmektedir (Arthur ve Wong, 2000). Araştırmada her iki grupta da hemşirelik öğrencilerinin hemşirelikte araştırma ve gelişmelere yönelik tutum ve farkındalık madde puan ortalamalarının (KEP: 3.07 ± 0.31 , EEP: 2.98 ± 0.29) "Kısmen katılıyorum" düzeyinde olduğunu göstermektedir (Tablo 4). Bu değer, her iki grup

TARTIŞMA BÖLÜMÜ

Mevcut çalışma sonuçları destekleyen
Ve desteklemeyen çalışma sonuçları ile tartışma

çalışma yönettiği düşünülmüştür.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Klasik ve entegre eğitim modeli ile öğrenim gören öğrencilerin hemşirelikte araştırma ve gelişmelere yönelik farkındalık ve tutumları benzer olup, kısmen olumlu düzeyde bulunmuştur. Bu sonuç, öğrencilerin hemşirelikte araştırma ve gelişmelere yönelik pozitif tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda; EEP'ndaki hemşirelik öğrencilerinin bilimsel aktivitelere katılmalarının cesaretlendirilmesi, öğrencilere eğitim süreci içerisinde araştırma yapmasına imkan veren ödev ve projeler hazırlanarak ders programında proje sunumlarına yer verilmesi sağlanmalıdır. Öğrencilerden her modül sonunda, modüle özgü literatür tarayarak örnek araştırmaları bulmaları ve sınıfta paylaşımları konusunda öğrenciler güdülenebilir. EEP'ndaki sınavların içeriğinin problem çözme ve araştırmayı özendirerek nitelikte olması, ders içerikleri hazırlanırken hemşirelik araştırmalarının kanıtlarının kullanılarak, araştırmanın tüm eğitim programının içine entegrasyonunun sağlanması yararlı olacaktır. Tüm akademisyenlerin araştırma bilinci geliştirmek üzere derslerinde hemşirenin araştırmacı rolünü vurgulaması, araştırma ödevleri vermesi, öğrencileri projelere katması, bilimsel toplantılara katılımını desteklemesi önerilebilir. Hemşirelikte araştırma dersinin öğretiminin ve lisans mezuniyet tezi uygulamasının mezuniyet sonrasında hemşirenin mesleki uygulamalarına etkisi ayrıca araştırmalarla incelenebilir. Öğrencilerin araştırmaya farkındalık ve tutumları geniş örneklem gruplarında tüm ülkedeki hemşirelik eğitimi veren kurumlarda incelenebilir. Hemşire akademisyenler öğrencilerde araştırma farkındalığı ve olumlu tutumlar geliştirmek üzere farklı eğitim yaklaşımlarını deneyebilirler.

Sonuç

Öneriler

Kaynaklar

- Akın, B. (2004). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin araştırma konusundaki düşünce ve algılamaları. II. Ulusal Hemşirelikte Araştırma Sempozyumu (Sempozyum Kitabı). Ankara. 113-119.
- Arthur, D., & Wong, K. Y. F. (2000). The effects of the "learning by proposing to do" approach on Hong Kong nursing students' research orientation, attitude toward research, knowledge, and research skill. *Nurse Education Today*, 20 (8), 662-671.
- Ax, S., & Kincade, E. (2001). Nursing students's perceptions of research: usefulness, implementation and training. *Journal of Advanced Nursing*, 35, 161-170.
- Bahar, Z. (1997). Hemşirelik araştırma sonuçlarının duyurulması ve yaşama geçirilmesi. Uluslararası katılımlı III. Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu (Sempozyum Kitabı). İstanbul. 241-256.
- problem çözme becerileri: Bir izlem çalışması. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 19 (1), 23-28.
- Kocaman, G. (2008). Entegrasyon. VI. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi. 23 Ekim, Nevşehir. Erişim: 20.12.2009. www.istanbul.edu.tr/yuksekokullar/.../10_gulseren_kocaman.pdf
- Mattila, L. R., Koivisto, V., & Haggman-Laitila, A. (2005). Evaluation of learning outcomes in a research process and the utilization of research knowledge from the viewpoint of nursing students. *Nurse Education Today*, 25 (6), 487-495.
- Mattila, L. R., & Eriksson, E. (2007). Nursing students learning to utilize nursing research in clinical practice. *Nurse Education Today*, 27, 568-576.
- Mehrdad, N., Salsali, M., & Kazemnejad, A. (2008). The spectrum of barriers to and facilitators of research utilization in Iranian nursing. *Journal of Clinical Nursing*, 17, 2194-2202.
- Platin, N. (1990). Anlamaya çalıştığı hemşirelik. *Hemşirelik Bülteni*, 4 (17), 57-61.

KAYNAKLAR

KAYNAKLAR

- Keshav, S. (2007). How to Read a Paper. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review*, 37(3), 83-84